

Economische prognose IMF voor het GOS

Jan Limbeek

Twee keer per jaar, in april en september of oktober, publiceert het IMF zijn *World Economic Outlook*, waarin het zijn economische verwachtingen voor de wereld schetst. Voor alle regio's op aarde verwacht het IMF in de prognose van oktober 2012 een lagere groei dan waar het Fonds in de [vorige prognose](#) van april 2012 van uitging. Bovendien houdt het IMF er nu expliciet rekening mee dat de groei verder kan tegenvallen en de volgende prognose wederom negatiever zal zijn. Voor de hier besproken elf lidstaten van het Gemenebest van Onafhankelijke Staten (GOS) plus Georgië en Mongolië, tezamen de 'GOS-regio' – valt de groeivertraging nog mee.

De voorspelde groei van de wereldeconomie, met 3,3 procent in 2012 en 3,6 procent in 2013, berust op twee aannames. Europa moet de financiële omstandigheden in de periferie verbeteren en in de VS moeten politici voor 2013 een begrotingsovereenkomst sluiten, teneinde de verplichte bezuinigingen en belastingverhogingen (*fiscal cliff*) ter waarde van bijna 600 miljard dollar te vermijden. Als deze aannames te optimistisch blijken, dan zal de voorspelde groei verder dalen. Er is een kans van een op zes dat de mondiale groei beneden de twee procent uitkomt.

Door de *fiscal cliff* valt de VS in een begrotingsafgrond, die volgens bankpresident Ben Bernanke zal leiden tot twee miljoen extra werklozen en een groeireductie van twee procentpunt. Mogelijk zullen de Amerikaanse parlementariërs op het laatste moment met een nieuw akkoord de *fiscal cliff* omzeilen, maar het uitstel en de onzekerheid heeft nu al negatieve consequenties voor de VS. Terwijl de omvang van de Amerikaanse schuldenberg zo groot is (ruim 16 biljoen dollar), dat twijfel zou kunnen ontstaan over de houdbaarheid van de schuld. Een twijfel die de Amerikaanse politici voeden. Ook dit vormt een risico voor de groei op middellange termijn. Het grootste neeraartse risico is dat vertraagde of ontoereikende beleidsmaatregelen de eurocrisis verder escaleren.

Gezien de expliciete waarschuwingen van het IMF – het voortgaande getreuzel van de EU om de schuldencrisis goed aan te pakken en de Amerikaanse *fiscal cliff* - dat de groeiprognoze weer slechter kan uitvallen, lijken de huidige groeicijfers aan de hoge kant.

In de huidige prognose van het IMF blijft de GOS-regio nog aardig overeind: in 2012 daalt de verwachte groei met nog geen 0,2 procentpunt en in 2013 met minder dan 0,05. Bovendien is het verwachte groeiniveau van ruim vier procent in 2012 en 2013 op zichzelf best redelijk, hoewel een procentpunt lager dan in 2011.

In slechts vier landen – Mongolië, Kazachstan, Kirgizstan, Rusland – valt de groei in de periode 2012-2015 gemiddeld iets lager uit dan in de vorige prognose was voorzien. In Rusland wordt nu in 2012-2013 een groei verwacht van 3¼ procent. Voor de overige negen landen verwacht het IMF ofwel een nagenoeg gelijke groei (Moldavië, Oekraïne, Wit-Rusland) ofwel een extra groei (Armenië, Azerbeidzjan, Georgië, Oezbekistan, Tadzjikistan, Turkmenistan). Het scheelt allemaal heel weinig. Alleen in Turkmenistan en in mindere mate Azerbeidzjan zal de extra groei fors zijn.

GOS-regio: economische groei (%), consumentenprijzen (% jaargemiddelde), saldi lopende rekening (% bbb) en werkloosheid (% beroepsbevolking), 2011-13

	BBP			Inflatie			Lopende rekening			Werkloosheid		
	Prognose			Prognose			Prognose			Prognose		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013
GOS	4,9	4,0	4,1	10,1	6,8	7,7	4,6	4,2	2,9
Netto energie exporteurs	4,7	4,0	4,1	8,5	5,3	6,7	6,1	5,6	4,2
Rusland	4,3	3,7	3,8	8,4	5,1	6,6	5,3	5,2	3,8	6,5	6,0	6,0
Kazachstan	7,5	5,5	5,7	8,3	5,0	6,6	7,6	6,2	4,5	5,4	5,4	5,3
Oezbekistan	8,3	7,4	6,5	12,8	12,9	10,7	5,8	4,7	3,3	0,2	0,2	0,2
Azerbeidzjan	0,1	3,9	2,7	7,9	3,0	6,0	26,5	20,4	16,1	6,0	6,0	6,0
Turkmenistan	14,7	8,0	7,7	5,3	4,3	6,0	2,0	-1,5	-1,6
Netto energie importeurs	5,7	3,8	4,2	18,2	14,7	12,7	-7,9	-6,8	-6,9
Oekraïne	5,2	3,0	3,5	8,0	2,0	7,4	-5,5	-5,6	-6,6	7,9	7,8	7,7
Wit-Rusland	5,3	4,3	3,4	53,2	60,2	30,6	-10,5	-3,6	-5,8	0,6	0,6	0,6
Georgië	7,0	6,5	5,5	8,5	0,2	5,5	-11,8	-12,6	-11,2	15,1	14,2	13,8
Armenië	4,6	3,9	4,0	7,7	2,8	4,2	-10,9	-9,8	-9,3	19,0	19,0	18,5
Tadzjikistan	7,4	6,8	6,0	12,4	6,0	8,1	0,6	-0,4	-1,5
Mongolië	17,5	12,7	15,7	7,7	14,1	11,7	-31,8	-31,4	-10,1	7,7	6,8	6,1
Kirgizië	5,7	1,0	8,5	16,6	2,9	9,4	-6,3	-12,8	-6,2	7,9	7,7	7,6
Moldova	6,4	3,5	4,5	7,6	5,5	5,0	-10,6	-9,7	-9,9	6,7	6,6	6,4

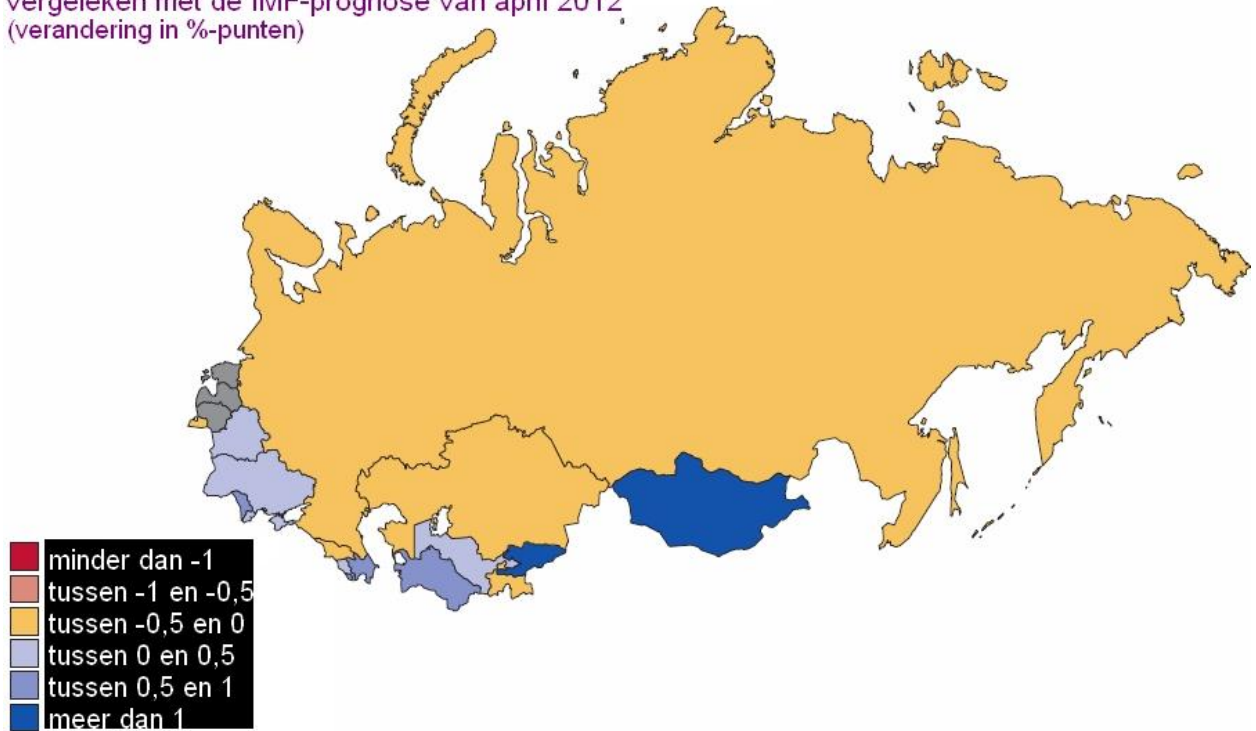
Bron: *World Economic Outlook*, oktober 2012

In geen van de 13 landen valt de verwachte groei in 2013 ten opzichte van de aprilprognose lager uit dan min 0,5 procentpunt. In 2012 was de verlaging soms veel groter. Zo gaat het IMF voor Kirgizstan uit van een groei van een procent, terwijl dat in de vorige prognose nog vijf procent was. Deze groeivertraging hangt samen met een vertraagde toename van de goudproductie. In de jaren erna wordt de groeireductie van vier procentpunt bijna helemaal gecompenseerd. Voor Mongolië is de groeireductie in 2012 nog groter: 4,5 procentpunt. Toch blijft er nog altijd 12,7 procent groei over. En in latere jaren wordt de groeireductie grotendeels gecompenseerd.

Het IMF blijft Mongolië scharen onder de netto energie-importeurs. Letterlijk klopt dit want het land heeft weinig olie en gas en een groot tekort op de lopende rekening. Dat laatste gaat veranderen, want [Mongolië heeft veel andere grondstoffen](#), waarvan de ontwikkeling nu eenmaal veel geld en tijd kost. Vanaf 2015 stroomt het geld binnen, wat daarna alleen maar meer wordt. In 2012 had Mongolië nog een recordtekort op de lopende rekening van 31,4 procent van het bbb. In 2013 zal dit volgens de prognose al teruggelopen zijn naar 10,1 procent en en 0,7 procent in 2014.

Wit-Rusland is een interessant geval. De groeiprognose van april voor de periode 2012-2015 is vrijwel gelijk aan de huidige, alleen zijn de groeiperioden anders verdeeld. In 2012 en 2013 valt de verwachte groei hoger uit met respectievelijk 1,3 en 0,1 procentpunt. In 2014 en 2015 juist lager met 0,6 en 0,7 procentpunt. Maar het is natuurlijk beter om eerst extra groei te hebben want hoe meer in de toekomst, hoe onzekerder de prognose. Minder fijn voor de Wit-Russische bevolking is dat de inflatie verreweg het hoogst is van de GOS-regio: 60 procent in 2012 en 30 procent in 2013 en 2014.

Afwijkingen van de groeiprognoze voor 2013 vergeleken met de IMF-prognose van april 2012 (verandering in %-punten)

Bron: *World Economic Outlook*, oktober 2012

In afzonderlijke jaren kan het beeld behoorlijk afwijken van wat in de bovenstaande figuur naar voren komt. Twee van de vier landen met een gemiddeld iets lagere extra groei in de periode 2012-2015 – Mongolië en Kirgizstan – boeken naar verwachting in 2013 een veel beter resultaat. Voor Turkmenistan zal de extra groei in 2013 juist iets lager zijn. In de figuur is Turkmenistan lichtblauw gekleurd omdat de verwachte extra groei in 2013 0,947 procentpunt bedraagt, terwijl voor donkerblauw meer dan een procentpunt extra groei nodig is. In alle andere jaren zou Turkmenistan wel donkerblauw laten zien, want in 2012, 2014 en 2015 groeit de economie naar verwachting ruim een procentpunt extra.

Als de mondiale economisch groei tegenvalt, zal de groei in de GOS-regio ook lager worden. Landen met een grote externe financiële behoefte, zoals Oekraïne, zullen extra negatieve invloed ondervinden van een wereldwijde groeivertraging. De zeven netto-energieimporteurs ondervinden in het algemeen de grootste negatieve invloed van een wereldwijde groeivertraging. De energieprijzen zullen dan weliswaar dalen (tenzij geopolitieke spanningen die tegengaan), waardoor die landen minder geld kwijt zijn aan energieimport. Maar wat voor de netto grondstoffen importeurs niet goed is, is de reden voor lagere prijzen: lagere economische activiteit in de rest van de wereld. De vraag naar hun exportprodukten en de buitenlandse investeringen nemen af. De EU is immers de grootste handelspartner van het GOS. Bovendien zullen lagere inkomsten voor de grote energie exporteurs van het GOS leiden tot lagere vraag, investeringsactiviteit en werkgelegenheid vanuit die landen. Werknemers uit de armere GOS-landen, met name Kirgizstan en Tadzjikistan, die werken in de rijkere GOS-landen zullen minder geld kunnen overmaken naar hun thuisland.

Extra overheidsuitgaven en groei van consumptieve kredieten houden de binnenlandse vraag en dus de economische groei in Rusland overeind. De buurlanden profiteren

hiervan. Rusland en Kazachstan zijn nu beter bestand tegen een mondiale groeikrimp dan vier jaar geleden omdat hun wisselkoers flexibeler is en het aantal buitenlandse leningen van banken en bedrijven nu veel lager is.

Het beeld verandert echter als de olieprijs langere tijd veel lager wordt. De grote GOS-landen moeten daarom de huidige betrekkelijk gunstige economische omstandigheden benutten om meer financiële buffers op te bouwen. Rusland moet bijvoorbeeld meer oliegeld in de spaarfondsen storten want het overheidstekort zonder rekening te houden met oliegeld is al meer dan drie keer hoger dan in 2008.

Uitgedrukt in ppp (koopkrachtpariteit, dat wil zeggen: de werkelijke koopkracht na compensatie voor prijsverschillen) is het inkomen per hoofd van de bevolking overal hoger dan het lijkt wanneer het inkomen simpelweg in dollars wordt omgerekend. Dit geldt met name voor de (grondstof)arme landen. Inwoners van armere landen zijn in werkelijkheid veel rijker (of minder arm) dan het lijkt wanneer hun inkomen wordt omgerekend in dollars. In Turkmenistan zal vanaf 2016 het inkomen omgerekend in dollars hoger zijn dan omgerekend in de nationale valuta. In 2017 volgt Mongolië. In deze landen zou men dus vanaf dat moment met een dollar meer kunnen kopen dan met de eigen munt.

In gelijkblijvende omstandigheden stijgt het inkomen van de bevolking zowel uitgedrukt in dollars als in ppp als de economie groeit. En andersom. Alleen blijven de omstandigheden zelden gelijk. Als de wisselkoers van een land verandert, dan verandert het inkomen in dollars ook. Het inkomen in ppp (de feitelijke koopkracht) geeft een beter beeld van de economische groei. Maar ook dit beeld kan hiervan afwijken, bijvoorbeeld als de rekenmethode, het binnenlandse prijspeil of de omvang van de bevolking verandert.

Zo boekt Azerbeidzjan vanaf 2012 elk jaar een hogere economische groei dan eerder was verwacht (respectievelijk met 0,6, 0,7, 0,1 en 0,1 procentpunt), maar daalt het inkomen per hoofd van de bevolking in dollars fors vanaf 2011. In 2014 verdient de gemiddelde inwoner ruim 1.500 dollar minder dan in de vorige prognose. Het inkomen uitgedrukt in ppp stijgt wel lichtjes.

Voor Wit-Rusland geldt in mindere mate een dergelijk verhaal. Het IMF verwacht dat het land 1,3 procentpunt extra groei boekt in 2012, maar de bevolking wordt per persoon er slechts 16 dollar rijker van. In 2013 zal het dollarinkomen elk jaar met 300 dollar extra dalen, ondanks (een kleine) economische groei. In 2014 en 2015 zal de groei afnemen maar een verdere inkomensafname in dollars blijft uit. Uitgedrukt in ppp is het beeld wel normaal want uiteindelijk zal het inkomen in ppp slechts 29 dollar hoger zijn in 2015 ten opzichte van wat het IMF in april verwachtte. Opmerkelijk is wel dat er in Wit-Rusland een heel groot verschil (voor een relatief welvarend land) tussen het inkomen uitgedrukt in dollars en in ppp: de feitelijke koopkracht van de gemiddelde Wit-Rus is ruim 2,5 keer hoger dan zijn inkomen omgerekend in dollars. In ppp is de gemiddelde Wit-Rus, ondanks de financiële crisis in dat land, nog steeds de een na rijkste inwoner van de GOS-regio. Feitelijk is hij nog rijker want nergens wordt het inkomen egalitairder verdeeld dan in Wit-Rusland.

In Georgië gaat een iets hogere economische groei vergezeld met een lager inkomen per persoon, zowel uitgedrukt in dollars als in ppp. De gemiddelde Georgiër verdient in 2015 zo'n 250 dollar minder dan in de eerder voorspeld werd. Natuurlijk wordt hij wel aanmerkelijk rijker zonder de vergelijking met de aprilprognose, net als in andere

landen. Alleen in Armenië zal het inkomen omgerekend in dollars volgens de prognose in 2015 nog steeds 150 dollar lager zijn dan in 2008. De feitelijke koopkracht in ppp van de gemiddelde Armeniër zal het niveau van 2008 in 2013 overtreffen.

In lijn met de grote extra economische groei in Turkmenistan zal het inkomen omgerekend in dollars in de huidige prognose enorm stijgen, tot 2.300 dollar extra in 2015. Het inkomen in ppp stijgt later en veel minder: vanaf 2012 tot 500 dollar in 2015.

In Rusland en Oekraïne daalt het inkomen in dollars fink ten opzichte van de aprilprognosels, terwijl er slechts een geringe groeivertraging wordt verwacht. In ppp verandert er vrijwel niets. In de overige landen (Kazachstan, Kirgizstan, Moldavië, Mongolië, Oezbekistan en Tadzjikistan) volgt het inkomen grofweg de economische ontwikkeling.

IMF-prognose voor het GOS, Georgië en Mongolië, 2006-2015 (oktober 2012)

		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Armenië	groei bbp (%)	13,2	13,7	6,9	-14,2	2,1	4,6	3,9	4,0	4,0	4,0
	bbp per capita (\$)	1.982	2.853	3.606	2.647	2.840	3.076	3.135	3.232	3.332	3.455
	bbp per capita (ppp)*	4.556	5.324	5.807	4.979	5.100	5.392	5.637	5.882	6.144	6.430
Azerbeidzjan	groei bbp (%)	34,5	25,0	10,8	9,3	5,0	0,1	3,9	2,7	2,9	3,0
	bbp per capita (\$)	2.415	3.759	5.213	4.933	5.847	7.106	7.727	8.434	9.240	10.029
	bbp per capita (ppp)*	6.119	7.786	8.725	9.533	10.059	10.201	10.685	11.036	11.425	11.861
Georgië[#]	groei bbp (%)	9,4	12,3	2,3	-3,8	6,3	7,0	6,5	5,5	5,5	5,5
	bbp per capita (\$)	1.765	2.326	2.937	2.455	2.623	3.210	3.514	3.824	4.042	4.370
	bbp per capita (ppp)*	4.040	4.677	4.906	4.758	5.046	5.491	5.908	6.283	6.707	7.192
Wit-Rusland	groei bbp (%)	10,0	8,6	10,2	0,2	7,7	5,3	4,3	3,4	3,8	4,1
	bbp per capita (\$)	3.805	4.672	6.386	5.180	5.824	5.845	6.202	6.310	6.744	7.227
	bbp per capita (ppp)*	9.760	10.938	12.555	12.704	13.898	15.028	16.008	16.853	17.833	18.962
Moldavië	groei bbp (%)	4,8	3,0	7,8	-6,0	7,1	6,4	3,0	5,0	5,0	5,5
	bbp per capita (\$)	954	1.234	1.699	1.527	1.635	1.969	2.136	2.313	2.524	2.752
	bbp per capita (ppp)*	2.571	2.729	3.010	2.857	3.104	3.373	3.535	3.761	4.006	4.296
Rusland	groei bbp (%)	8,2	8,5	5,2	-7,8	4,3	4,3	3,7	3,8	3,9	3,9
	bbp per capita (\$)	6.962	9.153	11.704	8.617	10.408	12.993	13.765	14.911	16.375	18.005
	bbp per capita (ppp)*	13.322	14.899	16.040	14.918	15.657	16.736	17.698	18.683	19.754	20.934
Oekraïne	groei bbp (%)	7,3	7,9	2,3	-14,8	4,1	5,2	3,0	3,5	3,5	3,5
	bbp per capita (\$)	2.305	3.071	3.899	2.550	2.980	3.624	3.971	4.327	4.635	4.978
	bbp per capita (ppp)*	6.232	6.961	7.322	6.324	6.698	7.222	7.598	8.010	8.455	8.939
Kirgizstan	groei bbp (%)	3,1	8,5	7,6	2,9	-0,5	5,7	1,0	8,5	7,5	3,3
	bbp per capita (\$)	541	720	959	864	875	1.070	1.109	1.241	1.370	1.441
	bbp per capita (ppp)*	1.802	1.997	2.172	2.225	2.220	2.372	2.411	2.626	2.835	2.946
Tadzjikistan	groei bbp (%)	7,0	7,8	7,9	3,9	6,5	7,4	6,8	6,0	6,0	6,0
	bbp per capita (\$)	398	514	696	661	741	836	912	955	1.004	1.071
	bbp per capita (ppp)*	1.513	1.643	1.773	1.820	1.942	2.079	2.211	2.326	2.449	2.584

		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Turkmenistan	groei bbp (%)	11,0	11,1	14,7	6,1	9,2	14,7	8,0	7,7	8,0	7,5
	bbp per capita (\$)	4.191	5.006	4.084	3.776	4.072	5.078	5.961	7.053	8.277	9.627
	bbp per capita (ppp)*	4.567	5.137	5.931	6.250	6.804	7.842	8.469	9.097	9.808	10.551
Kazachstan	groei bbp (%)	10,7	8,9	3,2	1,2	7,3	7,5	5,5	5,7	6,0	6,3
	bbp per capita (\$)	5.262	6.626	8.571	7.119	9.009	11.167	12.021	13.176	14.608	16.321
	bbp per capita (ppp)*	9.781	10.840	11.281	11.215	12.015	13.001	13.921	14.896	16.000	17.271
Oezbekistan	groei bbp (%)	7,5	9,5	9,0	8,1	8,5	8,3	7,4	6,5	6,5	6,0
	bbp per capita (\$)	636	821	1.038	1.195	1.367	1.559	1.753	1.936	2.083	2.232
	bbp per capita (ppp)*	2.138	2.373	2.607	2.797	3.021	3.273	3.529	3.763	4.017	4.277
Mongolië[#]	groei bbp (%)	8,6	10,2	8,9	-1,3	6,4	17,5	12,7	15,7	11,8	4,7
	bbp per capita (\$)	1.327	1.620	2.108	1.688	2.267	3.126	3.509	4.478	5.515	6.385
	bbp per capita (ppp)*	3.168	3.544	3.880	3.792	4.020	4.770	5.381	6.218	6.948	7.287

Opm. De gemarkeerde cijfers zijn schattingen.

* ppp is de Engelse afkorting van koopkrachtpariteit. De ppp wordt hier weergegeven in internationale dollars en is even hoog als de koopkracht van de dollar in de Verenigde Staten.

Georgië heeft in augustus 2009 officieel het Gemenebest van Onafhankelijke Staten verlaten en Mongolië is nooit lid geweest. Ze worden door het IMF tot de GOS-landen gerekend vanwege hun geografische ligging en overeenkomsten in economische structuur.

Bron: Internationaal Monetair Fonds, *World Economic Outlook Database*, 9 oktober 2012

[Terug naar 'Achtergrond'](#)